	เอกสารประกอบการเรียนการสอน	หน่วยที่ 6
	เรื่อง ลำโพง	รหัสวิชา 2105-2008
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	ชื่อวิชา เครื่องเสียง

สาระสำคัญประจำหน่วย

ลำโพงทำหน้าที่เปลี่ยนสัญญาณเสียง (พลังงานไฟฟ้า) ให้เป็นเสียง (พลังงานกล) แบ่งตามการตอบสนองย่านเสียงได้เป็น 2 ย่าน คือ ลำโพง Woofer ตอบสนองย่านความถี่ต่ำ และลำโพง Tweeter ตอบสนองย่านความถี่สูง และหากแบ่งตามการตอบสนองย่านเสียงเพิ่มเติมได้เป็น 3 ย่าน โดยเพิ่มลำโพง Mid Range ตอบสนองย่านความถี่กลาง หรือยังแบ่งเพิ่มเติมได้อีกมีลำโพง Subwoofer ตอบสนองย่านความถี่ต่ำมาก

ตู้ลำโพงทำหน้าที่ป้องกันเสียงความถี่ต่ำจากด้านหน้าและด้านหลังหักล้างกันและเป็นสาเหตุให้เสียงเบสเบาลง และพนักลำโพงยังทำหน้าที่ป้องกันเสียงความถี่กลางขึ้นไปรบกวนกันอีกด้วย วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คสำหรับลำโพงในตู้ลำโพง แบ่งแยกความถี่ที่เหมาะสมส่งออกไปยังลำโพงแต่ละชนิดตามที่ต้องการ วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คสำหรับลำโพงในตู้ลำโพง “แบบเฟิร์ทออร์เดอร์” แบบของวงจรเป็นเอทพุทจาก C ไปยังลำโพงทวิตเตอร์ (Tweeter) จาก L ไปยังลำโพงวูฟเฟอร์ (Woofer) กรณีวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คสำหรับลำโพงในตู้ลำโพง “แบบเซ็คเก็นออร์เดอร์” ต้องต่อลำโพงตัวนั้นจากวงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์คแบบกลับหัว การทดสอบเสียงจากตู้ลำโพง “ในห้องฟังเพลง” ต้องวางลำโพงเบื้องต้น ให้วางลำโพงห่างกัน 1.6 เมตร และห่างจากผนังด้านหลังหนึ่งในสามของห้องฟังเพลงและหันหน้าลำโพงเข้าสู่จุดผู้ฟังบริเวณหัวไหล่ห่างจากผนัง

จุดประสงค์การสอน

จุดประสงค์ทั่วไป

1. สามารถประกอบอุปกรณ์เข้ากับตู้ลำโพงได้ถูกต้อง (ด้านทักษะพิสัย)
2. สามารถวัดและทดสอบลำโพง (ด้านทักษะพิสัย)
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีในการจัดเตรียม ใช้งาน รักษาความสะอาด และจัดเก็บ เครื่องขยายเสียงและอุปกรณ์ประกอบเครื่องขยายเสียง ใช้งานห้องปฏิบัติการ (ด้านจิตพิสัย)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. สามารถประกอบอุปกรณ์เข้ากับตู้ลำโพง (ด้านทักษะพิสัย)
2. สามารถวัดและทดสอบลำโพง (ด้านทักษะพิสัย)
3. มีเจตคติที่ดีในการจัดเตรียม ใช้งาน รักษาความสะอาด และจัดเก็บ เครื่องขยายเสียงและอุปกรณ์ประกอบเครื่องขยายเสียง อย่างถูกต้อง เหมาะสม รอบครอบและปลอดภัย (ด้านจิตพิสัย)

	เอกสารประกอบการเรียนการสอน	หน่วยที่ 6
	เรื่อง ลำโพง	รหัสวิชา 2105-2008
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	ชื่อวิชา เครื่องเสียง

4. แต่งกายในการปฏิบัติงานและใช้เครื่องมืออย่างถูกต้อง ปลอดภัย รักษาบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน และรักษาความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน ถูกต้องตามกฎระเบียบการใช้ห้องปฏิบัติการได้ (ด้านจิตพิสัย)

สมรรถนะประจำหน่วย

1. อธิบายการประกอบอุปกรณ์เข้ากับตู้ลำโพงได้ถูกต้อง
2. ประกอบอุปกรณ์เข้ากับตู้ลำโพงได้ถูกต้องตามแบบและใช้งานได้
3. อธิบายการวัดและทดสอบลำโพงได้ถูกต้อง
4. วัดและทดสอบลำโพงได้ถูกต้องตามแบบและใช้งานได้

หัวข้อเรื่องและงาน

ทฤษฎี

หัวข้อเรื่อง หน่วยที่ 1	สอนครั้งที่
1. ดอกลำโพง	17
2. ตู้ลำโพง	17
3. วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ค	18
4. การทดสอบเสียง	18

ปฏิบัติ

ใบงาน หน่วยที่ 1	สอนครั้งที่
1. ประกอบอุปกรณ์เข้ากับตู้ลำโพง	17
2. ดและทดสอบลำโพง	18

จิตพิสัย

คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

	เอกสารประกอบการเรียนการสอน	หน่วยที่ 6
	เรื่อง ลำโพง	รหัสวิชา 2105-2008
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	ชื่อวิชา เครื่องเสียง

บทนำ

ลำโพงทำหน้าที่เปลี่ยนสัญญาณเสียง (พลังงานไฟฟ้า) ให้เป็นเสียง (พลังงานกล) โดยต้องมีผลตอบสนองราบเรียบตลอดช่วงความถี่ที่ใช้งาน ลำโพงที่มีคุณภาพดีควรจะตอบสนองได้ตลอดย่านความถี่ 20 Hz ถึง 20kHz และมีความไวสูงในการเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าให้เป็นความดันเสียง

5.1 ดอกลำโพง

ลำโพงในปัจจุบันที่นิยมใช้งานเป็นชนิดไดนามิกส์ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

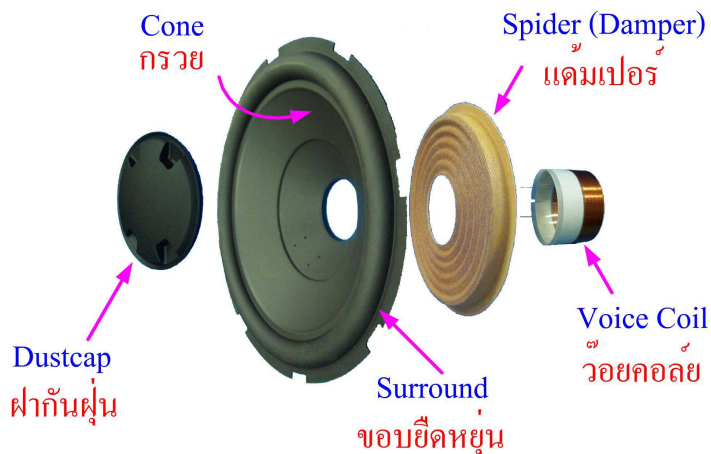
- (1) ลำโพงทวิตเตอร์ (Tweeter) เป็นลำโพงเสียงแหลม ตอบสนองความถี่สูง
- (2) ลำโพงวิสเซอโรโคน (whizzer cone) เป็นลำโพงที่มีกรวยเล็กยึดเพิ่มที่ปากว้อยคอยล์ เพิ่มการตอบสนองย่านความถี่สูงให้ดีขึ้น
- (3) ลำโพงมิดเรนจ์ (Mid-range speaker) เป็นลำโพงเสียงกลาง ตอบสนองความถี่สกกลาง
- (4) ลำโพงวูฟเฟอร์ (Woofer) เป็นลำโพงเสียงทุ้ม/เสียงเบส ตอบสนองความถี่ต่ำ
- (5) ลำโพงซับวูฟเฟอร์ (Subwoofer) เป็นลำโพงเสียงทุ้มต่ำ ตอบสนองความถี่ต่ำมาก
- (5) ลำโพงฟูลเรนจ์ (Full range) เป็นลำโพงเสียงย่านกว้าง ตอบสนองความถี่ตลอดย่าน

รูปที่ 6.1 แสดงลำโพงวูฟเฟอร์ (Woofer) ขนาด 8 นิ้ว

ส่วนประกอบของลำโพง (เบื้องต้นชนิดไดนามิก) มีดังรูปที่ 5.7 ประกอบได้ด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนอยู่กับที่ และส่วนเคลื่อนที่

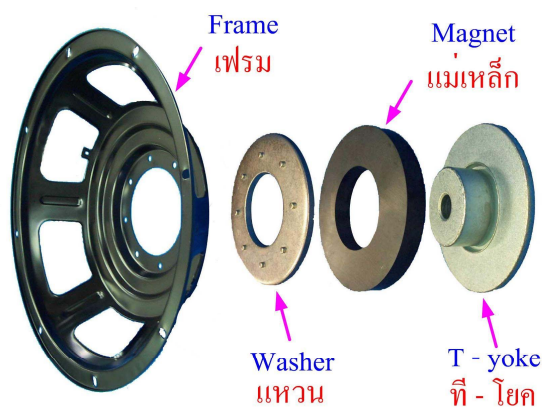
	เอกสารประกอบการเรียนการสอน	หน่วยที่ 6
	เรื่อง ลำโพง	รหัสวิชา 2105-2008
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	ชื่อวิชา เครื่องเสียง

ภาพแสดงการประกอบกรวยและวอยคอลล์ลำโพง

รูปที่ 6.2 แสดงส่วนประกอบของลำโพง ส่วนเคลื่อนที่

ที่มา: เมาลี กลิ่นหอม

ภาพแสดงการประกอบเฟรมและแม่เหล็กลำโพง

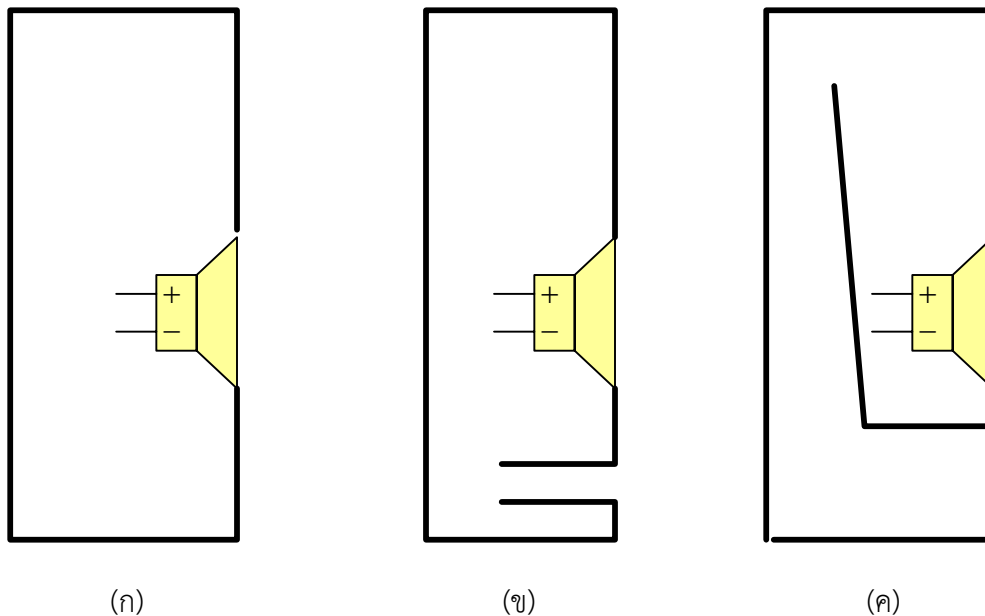
รูปที่ 6.3 แสดงส่วนประกอบของลำโพง ส่วนอยู่กับที่

ที่มา: เมาลี กลิ่นหอม

5.2 ตู้ลำโพง

ตู้ลำโพง มีหน้าที่เบื้องต้น คือ ไขป้องกันเสียงความถี่ต่ำจากด้านหน้าและด้านหลังหักล้างกัน และป้องกันความถี่กลางขึ้นไปรบกวนกัน

	เอกสารประกอบการเรียนการสอน	หน่วยที่ 6
	เรื่อง ลำโพง	รหัสวิชา 2105-2008
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	ชื่อวิชา เครื่องเสียง

รูปที่ 6.3 ตู้ลำโพง (ก) แบบปิด (ข) แบบเปิดหรือแบบสะท้อนเบส
(ค) แบบเขาวงกต (Transmission line box)

- (1) ตู้ลำโพงแบบปิด (Closed box) ให้เสียงต่ำลงได้ลึกแต่พลังงานน้อย
- (2) ตู้ลำโพงแบบเปิด (Vent/Port box) ให้เสียงต่ำมีประสิทธิภาพดี อาศัยการเกิดเรโซแนนซ์ด้วยท่อกับอากาศภายในตู้ มาเสริมกันกับเสียงจากด้านหน้าลำโพง
- (3) แบบเขาวงกต (Transmission line box) ให้เสียงต่ำมีประสิทธิภาพดี อาศัยการดีเลย์ของสัญญาณผ่านท่อด้วย $\lambda/4$ มาเสริมกันกับเสียงจากด้านหน้าลำโพง

5.3 วงจรครอสโอเวอร์เน็ตเวิร์ค

การติดตั้งส่วนประกอบสำหรับหน้าปัดด้านหน้า และด้านหลังแทนเครื่องเสียง ให้ติดตั้งตามที่ได้วางแผนออกแบบหน้าปัดแทนเครื่องหน้าปัดด้านหน้า และด้านหลังแทนเครื่องเสียง โดยเริ่มจากยึดแผง PCB ปรีโทนก่อน

สามารถใช้แจ๊คแบบ XRL3 ต่อกับสายสัญญาณแบบ “Balance” แยกแขนแนลซ้าย-ขวา สำหรับแทนสเตอริโออินทรีเกรตแอมพลิไฟเออร์ ทำได้โดยให้ต่อ ขา 1 = GND (Shield), ขา 2 = สัญญาณ Hot (+), ขา 3 = สัญญาณ COLD (-)

	เอกสารประกอบการเรียนการสอน	หน่วยที่ 6
	เรื่อง ลำโพง	รหัสวิชา 2105-2008
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556	ชื่อวิชา เครื่องเสียง

5.4 การทดสอบเสียง

การทดสอบเสียงจากตู้ลำโพง “ในห้องฟังเพลง” ต้องวางลำโพงเบื้องต้นโดยให้วางลำโพงห่างกัน 1.6 เมตร และห่างจากผนังด้านหลังหนึ่งในสามของห้อง และบริเวณจุดผู้ฟัง (Sweet spot) อยู่ห่างจากผนังด้านหลังสองในสามของห้อง และหันหน้าลำโพงทำมุมเอียงเข้าหาจุดนั่งฟัง (โทอิน) โดยให้ลำโพงเอียงเข้าหาประมาณไหล่ของผู้ฟัง